

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu: — trimisu cu post'a in
laintrulu monarchiei pe 1 anu
intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

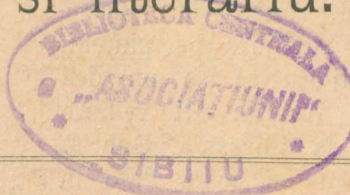
Anulu VI

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie seu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a si
a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
assemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiu-
nea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 15.

— Sibiu, Mercuri 23/7 Martiu. —

1883.

Resolutiunea adunarei alegatorilor

din comitatulu si din cetatea Brasiovlui suna:

„Avenu in vedere, ca un'a dintre bazele
vechiei constitutiuni transilvanene a fostu biseri-
ca libera si autonoma in statu si ca confessiunile in
puterea deosebitelu legi fundamentale si ale trac-
tatorulu inchiaiete cu Inalt'a casa domnit'ia au
fostu si sunt pana acum in dreptu de a administra
in sfer'a loru autonoma nu numai trebile bisericesci,
dara si pe cele scolare.

Avenu in vedere, ca in puterea acestui dreptu
sanctionatu prin usu secularu si devenitu sucu-
lu si sangele poporatiunei, deosebitele confessiuni
au inaintatu in trecutu eschisivu si inaintedia si
astadi in mare mesura si cu bunu rezultatu cultur'a
in poporu, portandu astfelu, in loculu statului,
sarcin'a considerabileloru jertfe impreunate cu
invetiamentulu publicu; considerandu ca acele
mesuri, cari in state cu unitate de limba sunt
folositoare, nu sunt aplicabile in state
poliglote si ca in state poliglote si in specie
in Ungari'a, unde nationalitatiloru nema-
giare, conscie de dreptulu existentiei loru
individuale, pentru desvoltarea loru culturala
si activitatea loru intelectualu, nu le-a remasu
altu terenu decatu biseric'a si scol'a, este nu
numai recomandabilu, dara chiaru in interesulu
cultur'e romanesci de necesitate, ca prin
scolele deosebitelu biserice autonomes se se dea
possibilitatea, ca deosebitele nationalitati
nema-
giare se inaintedia in cultura pe cale naturala,
adeca se se cultivedie in limb'a loru propria.

Avenu in vedere ca proiectulu de lege despre
scolele medie si despre cualificatiunea invetiatoriloru
la acele scole ce se afl'a astadi in ajunulu de a
deveni lege, nu se marginescu in a precis'a
dreptulu de suprema inspectiune a statulu
f'acia de scolele medie confessionale, ci
vatamandu autonomi'a si dreptulu de
proprietate alu confessiuniloru asupra
acestoru scole, concede amestecu strainu in
trebile strictu administrative ale scoloru
confessionali, es-
punendu aceste scole si invetiamentulu in
acele scole la sicane, era existenti'a
acoloru scole la discretiunea
organoloru statulu.

In fine avendu in vedere ca susnumitul
proiectu de lege amerintia a confisc'a
ultimulu restu de drepturi acordate
nationalitatiloru nema-
giare prin art. de lege XLIV din anulu
1868 despre egal'a indreptare a
nationalitatiloru, privitu pana acum
ca lege fundamentala in statulu nostru,
ca pune prin mai multe dispositii in
loculu interesulu de cultura tint'a de
magiarisare si prin acista amarescu
sufletulu acestoru nationalitati,
perpetua agitatiunea intre cetatieni
spre cea mai mare dauna a intereseloru
vitali ale poporaloru locuitoru in
acestu statu.

Avenu in vedere tote acestea impregiurari,
alegatorii romani din cele patru cercuri
electorale ale orasiului Brasiovu si
comitatulu cu acestu nume, adunati
astadi in conferentia declar'a:

Ca susnumitul proiectu de lege pentru
scolele medie si cualificatiunea
invetiatoriloru dela aceste scole, ce
amerintia a ni se impune, nu numai
ca nu coresponde referintieloru
actuali ale statulu nostru polyglotu,
dara ca acelu proiectu netinendu
contu de referintiele istorice ale
confessiuniloru din patria si
calcandu in picioru drepturile si
autonomi'a deosebitelu confessiuni,
drepturi garantate prin legi de
statu, vatama profundu simtiulu de
dreptate alu locuitoriloru acestui
statu si vatama cele mai sante
drepturi ale civilizatiunei si ale
libertatiei, ca mai departe punendu
in locu de interesulu invetiamentulu
si alu cultur'e, scopuri straine si
anume scopulu de a magiaris'a,
nu numai ca nu inaintedia
cultur'a poporului, ci agitandu
temerile nationalitatiloru
nema-
giare in continuu jignescu bun'a
intelegere intre cetatienii
aceluasi statu si prin acista
periclitedia cele mai vitale
interesse ale statulu si
subminedia bunastarea
poporaloru: pentru aceea
alegatorii din aceste patru
cercuri electorale vediu

acestu pericolu amerintiatoriu,
protestedia contra atentatulu
ce se intentionedia prin acestu
proiectu de lege.

Suntemu invitati dela Brasiovu a
reproduce dupa „Gazet'a
Transilvaniei“ despre aceea
adunare inca si urmatoarele
informatiuni, ceea ce facemu
cu tota placerea.

Adunarea alegatoriloru romani in Brasiovu.

Adunarea electorala a romaniloru
din orasiulu si din comitatulu
(judetiulu) Brasiovlui, ce s'a
tinutu eri, Vineri, in 2 Martiu
(18 Febr.), a fostu un'a din
cele mai imposante câte le-a
vediu Brasiovulu. Aprupe la
800 alegatorii romani din
orasiu si din tote comunele
acestui judetiu se adunaseru
pe la orele 3 p. m. in sal'a
cea mare a otelului Nr. 1,
care era atatu de plina, in
catu asistentii impresurau
chiaru si mes'a biroului
comitetulu electoralu.

Dn. advocatu Octavianu Sorescu,
vicepresiedinte alu acestui
comitetu, deschise adunarea
printru unu discursu bine
simtitu, in care accentuandu
importanti'a ideei de
nationalitate in v'eculu de
f'acia si necessitatea de a se
face dreptate totororu
poporaloru si de a li se da
midiuloculu, ca se si pota
desvolta liberu cultur'a loru
individuala nationala,
arata ca scopulu
conchiamari acistei intruniri
electoralu este, ca alegatorii
romani se se pronuntie
asupra noulu atentatu, de
care sunt amerintiate
confessiunile si scolele nostre
romanesci, prin proiectulu
de lege pentru scolele
secundare, cu atatu mai
virtosu, cu catu in urm'a
resistentiei legale observate
de catre romanii ardeleni
f'acia de diet'a din Pest'a
si de hotaririle ei, nu le mai
remane alta cale legala de a
si arata vointi'a in publicu.

Dupa acista vorbire de
deschidere se aleseru doi
secretari in personele dlui
preotu Comanescu si a
dnului Petra-Petrescu, cari
isi ocuparu loculu la mes'a
biroului.

Celu de intaiu, care s'a
insinuat la cuventu, a fostu
dn. advocatu Simeonu
Margeianu. Salutandu cu
caldur'ose cuvinte pe
alegatorii de f'acia, cari
au alergatu din tote partile
comitatulu acestuia, manati
de ingrijirea adenca ce ia
cuprinsu pentru s'orte
scoloru nostre romanesci,
vorbitoriulu desfasiuru
inaintea adunari icon'a
tristeloru incercari de
magiarisare, ce se facu
mereu de unu siru de ani
cu violarea successiva a
totororu drepturiloru
poporului romanu. Totu ce
ne-a mai remasu inca
nedistrusu din vechile si
neprescriptibilele nostre
drepturi este autonomi'a
bisericesca, sub a carei
scutu se adapostescu
institutele nostre de
cultura sustinute de
biserica si de poporu,
acuma stap'anii dilei
voiescu se distruga si
acista autonomia, avendu
totuodata de scopu de a
ne nimic'i instructiunea
nostra nationala, prin
magiarisarea successiva
a scoloru nostre. Vorbitoriulu
arata apoi in trasuri
generale cuprinsulu noulu
proiectu de lege, cunoscutu
si din diariile publice, si
analisedia partile lui
principale, aratandu totuodata
tendenti'a loru inimica
desvoltarei invetiamentulu
nostru romanesc; arata, ca
magiarii voru se calce
acum chiaru si legile aduse
de ei, numai ca se ne
pota magiaris'a mai
bine. Romanii ardeleni,
cari se supunu numai
siliti legiloru aduse de
catra parlamentulu
ungurescu, dara nu le
recunosc, pentru-ca sunt
aduse fara concursulu loru
si cu ignorarea
drepturiloru poporului
romanu, trebuie se si
redice cuventulu in
contra noulu atentatu,
si de aceea vorbitoriulu
invita adunarea de a
protesta in f'acia
ceriului si a lunei
contra lui.

Dn. Margeianu roga in fine
adunarea, ca se prim'esca
acista propunere de
resolutiune cu unanimitate.
(Aplause prelungite).
Se pune la votu
propunerea si toti cei de
f'acia se ridicu pentru ea,
era presidiulu enuntia
intre aplausele sgomotose
ale adunari, ca
resolutiunea-protestu
este primita cu unanimitate.

Dupa acista au vorbitu:
Redactorulu foiei

nostre, dn. dr. I. Neagoe, dn. G. Proc'a
din Resnovu si dn. adv. Ionu
Lengeru, cari vorbiri au
fostu acompaniate de
aplausele si insuflitirea
generalu a adunari. (Ne
reservamu a reveni la
aceste discursuri intr'unu
raportu mai detaiatu). —
Siedinti'a s'a inchiaietu
printru o multiamire, ce a
addressat'o presidiulu
celoru de f'acia, pentru-ca
s'au prezentatu in
numaru asia de mare, cu
tote ca adunarea a
fostu convocata numai
cu doue dile mai
inainte.

Representatiunea
biserice greco-orientale
romane din Ungari'a si
Transilvani'a contra
proiectulu despre
scolele medie a fostu
inaintata inainte cu 4
dile la cas'a
deputatiloru in
Budapest'a, dupa
aceea eri in 6
Martiu s'a si
publicatu in
„Telegraf. rom.“
Nr. 21, de unde o
vomu reproduce
si noi in Nr. viit.
„T. r.“ o inso-
ciescu de unu
prea bunu
comentariu.

Intr'aceea ne
veni totu de aici
din locu inca si
urmat'ori'a

Convocare.

Alegatorii romani
din comitatulu
Sibiului si toti cari
se interessedia de
causele nostre
publice, se convoca
prin acista la o
intrunire, ce va
avea locu Vineri
in 25 Febr. 9
Mart. la 11 ore
in sal'a otelului
la „Imperatulu
Romaniloru“ din
Sibiu, spre a se
pronuncia in
privinti'a
proiectulu de
lege pentru
scolele medie.

Comitetulu
clubulu
alegatoriloru
romani din
comitatulu
Sibiului.

(Convocare).
Comitetulu
alegatoriloru
romani din
cercurile:
Cohalmu,
Hoghiz si
Jibertu
conchiamu
prin acista
pe toti
romanii cu
dreptu de
alegere
din
prementionatele
cercuri, la
una
intrunire
generalu,
care se va
tine in
Cohalmu
in 25/9
Martiu 1883
in localulu
scolei
romane, si
alu carei
obiectu va
fi:
reorganizarea
clubulu
electoralu,
precum si
luarea in
desbatere
a altoru
proponeri
eventuale.

Cohalmu, 20/4
Martiu 1883.

N. D. Mircea,
presied.

A. Raicu,
not.

Tardiu, forte tardiu s'au
desteptatu cluburile
electorali si altele
municipali la
convocare de
adunari, la
demonstratiuni
si proteste in
contra
proiectulu
nou de lege
tiranica. Singuru
clusianii au
fostu mai
vighiatori si
s'au ridicatu
mai de timpuriu.
Si acum nu
pote dice in
cugetu curatu
nimeni, ca
press'a
periodicu
pu-
gina
cata o
avemu, nu
si-ar fi
facutu
datori'a de
timpuriu si
de repetite-ori.
Las' ca
memorialulu
conferentiei
electoralu
se impartise
din
Octobre
si
Novembre
in aprupe
doue
mii de
exemplarie
romanesci,
in catu
publiculu
intregu
cititoriu
era pusu
in stare de
a
cunoscu
tote
cugetele
si
dorintiele
celoru
din
centru,
dara
apoi
indata-
ce s'au
pornitu
criticele
vrasmasiescu
contra
acelu
operatu
cu
adaosu
ca
romanii,
poporulu
nu
vrea
se scia
nimicu
de
coprinsulu
lui,
press'a
romana
a cerutu,
ca
comite-
tele sau
cluburile
electorali
din
tota
tier'a
se
convoca
pe
alegatorii,
ca
aceia
si
ori-cari
altii se
si
manifeste
in
audiulu
lumei
opiniunea
loru,
ca-
ci de
nu:
vorb'a
mutiloru
nu o
aude
nimeni.
Dupa
acele
nulu
proiectu
de
lege
gimnasiale
si-a
scosu
erasi
capetele
de
hidra
in
comissiu-
nea
din
BPest'a,
press'a
a si
reflectatu
pe
publicu
la
nulu
periculu.

La
tote
aceste
ce
amu
auditu
dicundu-
ni-se?
Ca
de
aceea
avemu
episcopi
si
mitropoli-
ti
ca
inspectoru
supremi
ai
scoloru,
de
aceea
sunt
con-
sistoriele
si
de
aceea
corpurile
profesoriloru,
eforiile
si
directiunile
celoru
cinci
gimnasie,
ca
se
misce,
se
dea
toti
din
mani
din
pitioru,
ca
in
fine
densii

sunt responsabili si anume acestia din urma se afla si in pericolu de a fi aruncati din scóle pe strade celu multu preste 5 pâna in 10 ani si a fi substituiti cu profesori magiari calvini, jidovi si cine mai scie de ce lege si origine.

Acésta inse dupa noi este logic'a lenei, a trandaviei, a nepasarei, logic'a renuntiariei la vietia si a perirei. Asia veti dice preste alti vreo doue-dieci de ani si despre biserici, candu voru incepe se ve puna popi ungresci si se'i jure pe pinteni, veti dice cà e treb'a pretilorù cá se nu dea chiaile bisericiei din mana? Au nu ati veditu chiaru si in anulu expiratu la Covasn'a, Dobr'a, Sacele, cà chiaile bisericeloru au fostu date in manile gendarmilorù! Óre inse acelea biserici, acelea scóle, gimnasiale acelea si tóte averile loru, ale cui proprietati sunt ele? Facutu-lea cutare archiereu, cutare consistoriu sau acei profesori din pungile loru? Si acelea fonduri de sute de mii si chiaru de milióne, de unde s'au adunatu, daca nu din sudórea crunta a parintilorù vostrii, mei romane mei? Asia veneramu noi fatigieile, sacrificiile, memori'a parintilorù nostrii? Numai asia scimu noi se pretiuimu averile nationali, bisericesci si scolastice?

Dara apoi acei prelati, acelea consistórie, acelea corpurì profesoresci nu voru fi avendu aceia nici-o trebuintia de indemnù, de incuragiare, de sprijinu vigorosu? Amaru se insiéla toti acei ómeni saraci cu spiritulu, cari cugeta asia. Si unde stà óre scrisu, cà toti archiereii si tóte consistóriele aru fi in cestiuni precum este si acésta, totu intr' unu cugetu?

Avemu si desperati de aceia, pe cari'i audi mereu vaierandu-se, cà uite, asia si pe dincolo, cà e vai de noi, cà totu nu ne ajuta nimicu, cà ungrui totu voru legiferá cum sciu ei si monarchulu va sanctioná totu. Nu asia domnule: ei voru legiferá cum sciu ei, éra noi se tinemu in veci la drepturile nóstre date noue dela Ddieu, nu dela ómeni, se le reclamamu necurmatu si neinctatu pe generatiuni inainte. O suta intréga de ani au protestatu si s'au aparatu protoparintii nostrii in contra calviniei; optu dieci si cincì de ani in contra iesutiloru, carii se incercasera se cassadie fruntariele din biserici, se transforme altariele. Repetimu: protestele nu folosescu astadi, va veni inse unu timpù, in care voru folosi de siguru. Impleti istori'a cu foi scrise bine si fiti mai tari in credintia.

Unii cauta pretestu, cà adunarile nu sunt permesse. Da, lege de reuniuni nu existe in statulu acesta; existu instructiunile ministeriali emanate de candu cu spargerea ferestreloru ministrului Tisza, generalisate preste ambele tieri; toti juristii si altii le cunoscù prea bine; essenti'a loru este: insinuaare prealabila la deregatori'a politiana si garantia personala, cà adunarea nu va fi turburata de càtra vreunu omu de nimicu sau tradatoriu.

Dela Budapest'a ne venira deocamdata numai unele sciri scurte, dara interesante.

Ministeriulu stà cu peptulu pentru votarea noului proiectu de lege gimnasiale, cu unele modificatiuni usióre. Intr'aceia in 1 Martiu se impartì si memorialulu dieceseloru protestante, care este éra tare destulu; totusi romani bine informati au prepusu greu, cà astadata catolicii magiari si protestantii magiari s'au inoitu in secretu si cà au se'si impartia numai rolele spre a lega ochii Europei, dara a pacali amaru pe nationalitati.

Dintre prelatii romani pâna in 3 Martiu se aflau in Budapest'a numai exel. sa mitropolitulu greco-cat. dela Blasiu si episcopulu dela Gherl'a, dara romanii de acolo asteptau cu doru pe toti ceilalti. Mitropolitulu se afla acolo de 12 dile si éra decisu e remané pâna la terminarea tuturorù desbaterilorù acelui proiectu funestu si fatalu, éra episcopulu dela Gherl'a inca nu'i place, se dice inse cà nu va participa la desbateri.

(Din Budapest'a dupa telegrame.) Desbaterile asupra lelei gimnasiale s'au inceputu luni in 5 Martiu cu destula infocare. Dupa faimosulu teroristu G. Szathmáry a vorbitu ministrulu de culte mai virtosu lovindu in Sasii din Transilvani'a, infruntandu'i cà memorialele loru aru invólve negatiunea statului magiaru, apoi adaoase, cà sasii n'au se se téma de a fi inghititi si nimiciti de càtra magiari, ci ei se se téma de romani, cà-ci aceia voru se'i inghitia, éra magiarii voru se'i apere! Asia cei trantiti la parete voru nimici pe sasi, éra cei ce au tóta puterea concentrata in manile loru si cari le-au stersu autonomi'a loru, au se'i apere? Candu vreodata in 600 de ani a disu unu singuru romanu sau o tíera intréga de romani càtra Sasii din Transilvani'a: Faceti-ve romani,

tocma din contra, acestea doue rasse de ómeni niciodata in vieti'a loru nu au cercatu a se contopi un'a in alta. Ar fi bine cà unu ministru oricare, dara mai alesu alu culteloru se cunósca si istori'a poporeloru transilvaniei. Se dice cà desbaterile voru tínea 7—8 dile in camera. Se voru mai afla si astadata intriganti, invrasbitori de popóra?

Din Romani'a.

Multe s'au scrisu si vorbitu cà de o luna incóce in tóta Europ'a asupra desfiantiariei porturilor France ale Romaniei. Importanti'a cea mare a acestei legi o cunoscù prea bine aceia cari sciu ce este porto franco si comerciulu maritimu. A importa pe ficare anu marfi de dieci si sute de milióne din tóte tierile si de preste tóte marile fara nici-o vama, ale inmagazina in tóta comoditatea si securitatea si a plati vama numai, la linia si numai pentru càte intra din porto franco in laintrulu tieriei, éra pe celelalte a la scóte si transporta de acolo in orice parte a lumei ori-candù convine comerciantilorù corabierilorù; a colonisa portulu francu cu ómeni din tóta lumea, de limbi si caractere diferite, a lupta di si nópte cu prevaricanti, cu hoti si asisini; in fine ceea ce este si mai multu a contempla cu ochii limpedi, cum straini asediati in porto franco, agenti de ai caseloru mari, comercianti, fabricanti si plutocrati usurari storcu eonomicesse sugèndu si meduv'a tierii: camu asia se intielege, in Romani'a porto franco. Desfiantia celoru trei porturi france ale Romaniei, éra mai alesu a celoru doua danubiane Galati si Brail'a, devenise o mare necesitate chiaru si din punctulu-de vedere alu ordinei publice, din caus'a adunaturilorù de ómeni, venturatori de tieri, charlatani, altii éra si veniti cu sutele la numeru sub protectiuni straine, cu paspórté straine, traindu acolo dieci de ani, inse fara a voi se scia de legile tieriei, de imposite, de ordinea publica. Da aici apoi escesse fara numeru, atentate omoruri, tetiunarii etc.

Dara desfiantia acelorù porturi france este totuodata unu respunsu fòrte practicù, scuturatu si indesatu, datu conferentiei dela Londr'a si mai de aprópe Austro-Ungariei, comerciului si navigatiunei sale. Restulu ni'lu spunu cele doue legi sanctionate si publicate in „Monitorulu oficiale“, care suna:

Legea privitóre la porturile-france.

Art. 1. Privilegiele de portu-francu, acordate prin legea dela 15/27 Februaru 1880, orasieloru Galati, Brail'a si Constanti'a, sunt abrogate.

Tóte marfurile si produsele straine ce se voru importa in aceste orasie, dupa deschiderea navigatiunii, se voru supune la plata tacselorù, conformu tarifelorù vamale. Ele au facultatea de a fi depuse in intreposite, conformu ligilorù anterióre.

Art. 2. Ministerulu financeloru va luá mesurile cuvenite pentru a constata marfurile aflate, la promulgarea acestei legi, in depozitele comerciantilorù cu radicata.

Art. 3. Tóte produsele si marfurile, prevediute in articolulu precedinte, se voru considera cà intrepositate, fia pentru a se reesporta scutite de tacse, fia pentru a se achita drepturile vamale numai la scóterea loru din magasie.

Art. 4. Unu regulamentu de administratiune publica va determiná tóte mesurile privitóre la punreea in aplicatiune a acestei legi.

Legea.

Art. 1. Ministerulu de finace este autorisatu a infintia unu serviciu de intreposite in orasiele Brail'a, Galati si Constanti'a, cu incepere dela 1 Aprile 1883.

Art. 2. Pâna la cladirea localurilorù statului, ministrulu va luá cu inchiriare magasinele necesare pentru a servi cá intreposite.

Art. 3. Tacsele de magazinagiu si tóte celelalte mesuri, privitóre la punreea in aplicare a legii de faciã, se voru determina prin unu regulamentu de administratiune publica.

Art. 4. Cheltuelile de materialu si personalu, necesitatea de serviciulu intrepositeloru, se voru acoperi prin produsulu tacselorù de magazinagiu si celoru-lalte venituri ale intrepositeloru; éra in casu de lipsa prin sporulu ce voru produce, asupra anulului curinte, tacsele vamale de importatiune in orasiele unde se afla situate magasinele de intreposite. Gubernulu este autorisatu a deschide creditele trebuincióse asupra acestoru resurse.

Pentru lucrarile pregatitóre ce voru trebui a se face cu ocaziunea punerei in lucrare a legii de faciã, precum si a celei privitóre la desfiantia

porturilor france se acorda ministeriului de finace unu creditu extra-ordinaru de 25,000 lei, din fondulu pentru credite suplimentare si extra-ordinare din anulu curinte.

Dispositiuni transitorie.

Art. 5. Marfurile de totu felulu, aflate la promulgarea acestei legi in magasiile comerciantilorù cari facu comerciulu de detailu, voru fi scutite de plata de vama. Gubernulu va luá mesuri pentru a nu se da locu la fraude intru acésta.

— (Alte mesuri de aparare.) Sambata in 3 Martiu st. n.: 42 deputati au depusu in camera unu proiectu de lege, prin care se ceru de urgentia dela tíera 15 milióne lei noi*) pentru fortificatiuni la fruntariele tieriei. Camer'a a si votatu urgenti'a.

Diariile aducu acésta scire in telegrama cu litere grase.

Ce este acésta? Acei cari au urmaritu cà de trei ani cu óresicare atentiune atátu unele conferentie (dissertatiuni) tinute in clubulu oficiarilorù din capital'a Bucuresci, càtu si unii articlu publicati in diariulu „Ostasiulu“, va fi observatu cà in cercurile militari se cunósce mai de multu necesitatea urgenta de a ridica fortaretie si alte midulóce de aparare in strimtorile muntilorù spre Transilvani'a si Banatu, cum si in siesu de càtra Bucovin'a, inca si la Prutu spre Russi'a. Asia dara unu nou respunsu practicù datu conferentiei europene. Se pare deci, cà Romani'a este decisa a a'si tiné cuventulu datu Europei, cà locuitorii ei mai voru a cadé cu armele impumnate, de càtu a suferi vreo incalcare a patriei si orice violare a drepturilorù sale de suveranitate.

Mai este semnificativa inca seri'a de articlii publicati tocma acuma in „Ostasiulu“ si din acela in „Natiunea“ sub titlu: „Situatiunea Romaniei in faci'a unui resbelu austro-rusu“. Studiu strategicu.

(Ce pecatu cà nu este locu spre a'lu reproduce! Dare se vedemu).

— (Dela camera.) Propunerea deputatilorù suna asia:

„In vederea evenimenteloru ce se petrecu, camer'a autorizá pe gubernu a emite renta amortisabila pentru 15.000.000 lei, care se serve la fortificatiuni si la complectarea echipamentului armatei.“ — S'a admisu urgenti'a.

Totu Sambata s'a votatu legea in totalu a gradatiunei profesorilorù cu 64 pentru, 5 contra si 12 abtinuti.

Legea s'a votatu cu amandamentulù dlui Costescu Comaneanu, care dice:

„Ori-ce membru alu corpului didacticu nu pòte, in afara de catedr'a sa, ocupá nici-o functiune a statului, a judetiului sau a comunei in ramur'a administrativa sau judecatorésca.

„Asemenea nu pòte face comerciulu sau a face parte din administratiunea unei societati private, unei case de banca, de comerciulu sau intreprinderi de lucrari publice.“

Camer'a a intratu apoi in discussiunea raportului comisiunei parlamentare, asupra abuserilorù dela comun'a Galati. („Resb.“)

— (Buletinu politicu.) Telegrafulu continua a ne aduce sciri radicalu contradictorii. Eri o depesia a „Agentiei Havas“ ne presenta Europ'a cà simtindu o remuscicare de nedreptatea ce facuse Romaniei, respingend'o dela conferentia; ea ne spunea, in adeveru, cà conferentia va oferi principelui Ghica de a'lu admite cà reprezentantu alu Romaniei, cu votu deliberativu, pentru siedinti'a in care se va discuta cestiunea comisiunei mixte. Adi, o alta telegrama, adressata din Londr'a diarului „Le Temps“, ne aduce o scire cu totulul contraria, cà conferentia isi a terminatu lucrarile in siedinti'a de Joui si cà nu mai remâne de càtu a sub-semna protocótele siedintieloru, precum si conventiunea, a carei redactare a fostu incredintata unui comitetu.

Amu avutu, dara, multa dreptate candu n'amu pusu eri nici-unu temeiù pe scirea ce ne venea din Londr'a si nu ii amu facutu onórea nici-unui comentaru. Eramu destulu de edificati asupra spiritului de nedreptate ce domnesce la conferentia, pentru cà se mai credemu in remuscari de consciinta ale diplomatiei, si in mesuri cari, ori-ce s'ar dice, nu erau de natura a satisface deplinu interesele tieriei. („Curier. financ.“)

*) Circa 6 milióne fl. v. a.

Afaceri bisericesci din Romani'a.

În anul trecut modestă noastră pressă periodică românească dăduse de muntă avu ocaziune și zelul de a publica mai multe acte și afaceri bisericesci dela ambele confesiuni, în care se desparte poporul românesc din acestea țeri. Amu disu mai de multe ori în acestu organu alu nostru de publicitate politica, cumcă afacerile bisericesci considerate în teoria, aru avea locu numai în foi bisericesci; las' inse că de acestea abia vegetădia vreo doue mici că nesc embrioni, dara afacerile bisericesci mai virtosu în epoc'a de față, între funestele impregiurari în care ne aflam cu totii și sub blastemat'a presiune politica sub care gemem, taia foarte afundu în viața noastră privata și publica, nationale și politica, ba chiaru și în cea economica strinsu întelése. Astadi ni se rapescu școlele, era mane, dacă nu le vomu apară cu pep-tulu, ni se voru rapă de siguru și bisericile, era atunci suntemu perduți.

Dara nici atâtă nu ne este de ajunsu. Dacă tînem cu credința și iubire la religiune întru întelesulu sublime și la biserică, nu numai că institutiuni domnieesci, ci totuodată și nationali, atunci avemu se fimu cu încordată luare aminte și la portarea altoru romani din alte țeri către religiune și către biserică loră, ceea ce până acuma n'amu prea facutu.

În anii din urma s'au pornitu în Romani'a și pe terenulu bisericescu o mișcare foarte via, precum dora nu se mai veduse nici-odată. Martore sunt aci actele sinodali și o multime de legi publice relative la biserică, organizari noue, infintiari de seminari, enciclice, până și unu meeting de preoti convocat în București.

Acestea impregiurari și încă altele pe care le pôte adaoge lectorulu dela sinesu, ne indemnă că se reproducem și noi unele acte, despre care credem că revêrsa lumina preste impregiurările eclesiastice din Romani'a. Vomu începe cu o enciclică foarte energică a preas. sale domnulu mitropolit Josifu dela Jasi, din care pe langa partile sale meritore, vomu află totuodată până unde a înaintat limb'a noastră nationale în stilulu bisericescu din Romani'a, în comparațiune nu numai cu limb'a vechia bisericească, ci și numai cu cea de înainte de ani treizeci, și cum arhipastori orthodoxi, despre cari se presupune de comună că aru fi conservativi până la o literă, dau de rusine pe modernii reactionari slavofili și turcofilii.

Enciclică e lungă, credem inse că lectorii noștri o voru citi cu interesu, fiacare din punctulu seu de vedere.

Red. Obs.

Carte pastorala.

Atacurilor ce de cãtăva timpu îndreptădia în potrivă'i diariulu jasienu „Desteptarea“ în preas. sa parinte Josifu, mitropolitulu Moldovei, respunde prin urmatorea carte pastorala:

Josifu

cu mil'a lui Domnedieu, arhiepiscopu și mitropolitulu Moldovei și Sucevei.

Toturoru binecredintiosiloru crestini romani, fii ai noștri iubiti întru Domnulu; preacuviosiloru archimandriti și egumeni, cucerniciloru protoierei, preoti și diaconi și toturoru clericiloru din tóta tagm'a bisericească, precum și celoru de tóta starea luméscă din această eparchie a s. mitropoliei noastre a Moldovei, haru fia voue și pace dela Domnedieu și mantuitorulu nostru Isusu Christosu, era dela smereni'a noastră rogatiune și binecuvântare.

Fiiloru și fratiloru,

Mantuitorulu invetiandu pe ucenicii sei, cum serie s. evangelistu Mateiu (în cap. 7 v. 15—20) le dice:

„Paditi-ve de prorocii cei mincinosi care vinu la voi îmbracati în pelea oiei, era în laintru sunt lupi rapitori; din ródiole loră îi veti cunoșce pe ei. Au dora se pôte culege din spinu struguri, sau din ciuline smochine? Asia totu pomulu bunu, ródiole bune face; era pomulu putredu ródiole rele face. Nu pôte pomulu bunu se face pôme rele, nici pomulu putredu se face ródiole bune.

Deci totu pomulu carele nu face ródio buna se taia și în focu se arunca: pentru aceea din ródiole loră îi veti cunoșce pe densii.

Fratiloru și fiiloru,

De siepte luni trecute asistam la unu spectacolu scandalosu și dorerosu pentru toti ómenii de bine, pentru toti bunii romani și bunii crestini orthodoxi. Jasiulu a fostu rezervatu de spiritulu zelu reu, antichristianu și antinationalu românesc, această scârbôsă priverlisce efectuată de desfrânarea

morală a unoru individi nemernici, adapostiti aici sub principiulu sacru alu libertăției pressei.

Biserică noastră crestina ortodoxă în institutiunile ei canonice este atacată, batjocorită; persónă din cleru cu grade ierarhice înalte și functiuni clericale, sub feliurite calumni sunt batjocorite; episcopii, mitropolitii asemenea, până chiaru și amerintiati cu glontiulu, prin publicitate, fără nici-o știelă sau temere nici de Dumnezeu, nici de legile țierei, nici de opiniunea publica care condamnă asemenea demersuri.

O fôia de publicitate care a aparutu pe neasteptate aici în Jasi, la începutulu lunii Aprile anul curentu 1882, sub velulu anonimăției și sub titlulu „Desteptarea“ intitulată încă și diariu eclesiastico-literariu, fără șcirea inse sau învoirea a nici-unei auctorități eclesiastice din țiera, prezintă publiculu, atâtă romanu, câtu și celui străinu din țiera, acestu nenorocitu, scârbosu și multu vatematoriu spectacolu.

Necunoșcendu deci la începutu originea acestei foi periodice, bi-mensuale, după citirea a doue trei numere amu remasem pe gânduri, nesciundu ce se cugetam spre lamurire și ne-amu disu: ôre, religiunea noastră crestina ortodoxă de resaritu este pusa astadi în discuție, fără că noi se avemu nici-o cunoșcintă despre această?! Ôre, se simte necesitate de a se modifică și religiunea cu institutiunile ei canonice seculare, precum se modifică celelalte legi civile?! Ôre, religiunea parintiloru și stramosiloru noștri, cu care ei au traitu, au infruntatu furia valoriloru trecute și ne-au pastrat' o noue neatinsa și nevatemată împreună cu biserică și țier'a, nu mai este acum necesară pentru binele societăției noastre, sau se gasește a nu fi de modă timpiloru presenti, și necesitatea existenței nêmului nostru românesc cere neaperatu modificarea, reformarea ei?! Si apoi, cine sunt acei cari ceru asemenea reforme și de unde vinu ei? Marturisimu încă odată, că nu amu potutu la începutu se nedamă unu comutu lamuritu asupra acestoru cugetari și ne-amu disu: cestiunea această nu este unu lucru simplu, aici nu este lucru curatu; dara totu ce amu constatatulu dela începutu, precum și mai în urma, amu cunoșcutulu și amu prevediutu curs'a ce se întinde celoru slabi, mai alesu din cleru, și pericululu ce amerintia societatea noastră crestina română.

Astfelu, în dilele santelor serbatori ale Învierei Domnului, cu ocasiunea receptiunei în corpore a clerulu mirênu de aici din Jasi, amu profitatu de această întrunire pentru a predică toturoru: pacea și iubirea, ferirea de ispit'a revratitoriloru incelatori respectulu datoritu institutiuniloru biserică, precum și supunerea toturoru la legile țierei. Acesta a fostu respunsulu nostru la traditional'a urare de Christosu a învîiatulu, ce clerulu mirênu pronunță înainte noastră că mitropolitulu alu Moldovei, atragându-le totuodată toturoru luarea aminte asupra celoru scrise în numit'a fôia, din care aparuse abia Nr. 1 de care amu calificat' o de pamfletu, după cum amu veditu că în adeveru și este.

Inse, care nu ne-a fostu mirarea și machnirea suflătescă, cându în Nr. 2 urmatoriu, amu veditu că cuvintele noastre evanghelice-pastorale și canonice inspirate de cea mai sincera cugetare de bună povătuire și de pace, au fostu restalmacite, întorse cu totulu pe dosu, parodiade în modu ridicolu de redactorii oculți ai susu disei foi, cu scopu veditu de a micșorâ puterea loră morală și a turburâ consciințele toturoru, pentru a 'i pune pe calea ratacirei.

Vediendu asemenea maniera de scrisu, cu asemenea stilu trivialu și batjocoritoriu, ne-amu întemeiatu a crede că în adeveru avemu a face cu unu pamfletu, caruia nu trebuie se i se dea nici-o atentiune. Astfelu amu remasem în adăstare și amu preferitu că lumin'a se risipésca întunereculu, și bunulu simțiu alu adeverulu, se desteppe pe cei rataciti, și amu totu speratu că cei rei se voru pocali și, fiindu mantuiti prin lumin'a adeverulu, voru reintră cu credința în turm'a și în staululu binecredintiosiloru; inse zadarnică ne-a fostu asteptarea, că-că ei si-au urmatu calea ratecirei totu cu mai multă inversiunare și furia de o necreditu îndrăsnelă.

Solicitundinea noastră pentru biserică, pe calea pacei și a bunelor povătuiri spirituale-pastorale și canonice către cleru, au fostu interpretate de redactorii oculți ai fôiei pamfletu, că o slăbitiune, și furia loră crescendă din ce în ce mai multu, ei, au crediutu că atitudinea noastră pacinică, pasivă și rabdatore este o ingaduintă, o concessiune ce li se face, și astfelu luandu aventulu spre cele rele, institutiunile canonice ale biserică noastre canonice, ale biserică nostre ortodoxe, episcopatululu

și monachismulu au fostu atacate cu inversiunare și tratate de crimă și anticanonice; ba încă acum în urma, după multe aberatiuni și reforme anticanonice ce propaga în fôia loră, au ajunsu până a cere și a dou'a insuratore a pretiloră după hirotonia! . . . Astfelu acești noui reformatori de biserică în modu batjocoritoriu și pretinsi aperiatori ai clerulu mirênu în contra unoru pretinse abuzuri și mituiți, ataca în fine de a dreptulu biserică, în institutiunile ei canonice, pe care în faptu o și repudiădia, cum mai josu vomu arată, insultandu și atacandu din întunerecu totuodată pe demnitarii și prelatii ei cu feliurite calumnii; atunci ne-amu disu: „Era în adeveru lupulu îmbracatu în pelea oiei, care a intratu în staululu biserică ortodoxe pentru a sfăși turm'a binecredintiosiloră în credința și moral'a ei religioasă, încependu dela institutiunile canonice ale biserică și ajungendu la pastori cei suflătesci ai turmei lui Christosu, pe care, amerintiandu-i cu glontiulu, îi numescu despoti, tirani și jefuitori ai clerulu mirênu.“

Amu cugetatu multu asupra unoru asemenea îndrăsnitice calificative cu care se servescu pentru a înseli pe cei slabi și din tôte scrierile loră până acum amu constatatulu că, nu cutare sau cutare prelatu, episcopu sau mitropolitulu, este despotulu de care se lovescu acești batjocoritori, turburatori și resturnatori, ci auctoritatea santelor canone cu care s'a condusu și a statu biserică din secolii primitivi ai creștinismulu ortodoxu și până astadi; această auctoritate canonică, este despotulu și tiranulu ce le stă loră în calea resturnariloru și a distrugerei biserică, a institutiuniloru ei și credinței poporulu: credinței în Domnedieu, în nemorirea suflătelui, în resplătirea virtăției, a faptelor bune și pedepsă pecateloră, care va se fia cându dreptulu judecatoriu va veni se resplătésca fiacaruia după faptele sale, precum ne învăția sântă mam'a noastră biserică ortodoxă de resaritu, și cu care credința au traitu parintii și stramosii noștri, conservandu-ne până astadi biserică și țier'a.

(Va urmă.)

Din Dobrogea.

Citimu în „Farulu Constantiei“ :

Ap'a Dunării crescendu multu în dilele acestea, a debordatulu în multe locuri și locuitorii și vitele ce se află în ostrôve (insule) erau în celu mai mare periculu de innecu.* Prefectur'a avendu informatiuni despre această, a luatulu imediatulu mesurile necesare de salvare atâtă a locuitoriloru câtu și viteloră espuse acelui periculu. — În ostrôvele din față Cernavodei se află 30 ómeni cu 1500 capete vite, și la pichetulu Chiciu unu soldatu din regimentulu 23 de Dorobanti. Unii din ei erau pe claile de fenu din ostrôve și de 8 dile traiau numai cu carne. Îndata ce a fostu posibilu trecerea preste gheată, li s'au datu ajutore și provisiuni. Soldatulu cu munitia tóta ce se gasea la pichetu și parte din locuitori cu vitele loră s'au adusu la Cernavoda, pe gheată prin tr'unu drumu presaratu cu fenu, spre a învinge vitele alunecusiulu.

Din Catunulu Strîmb'a, pendinte de comun'a Giurgeni, din judetiulu Jalomitia s'au adusu la Hirsiova 2 familii cu 126 vite și din baltile din față a comunei Ostrovu au trecutulu în această comuna preste 600 capete vite. În dreptulu comunei Topalu s'a scapatulu mai multi ciobani și 86 rimatori, 22 ómeni și 2104 vite în dreptulu comunei Rasova.

La Ostrovu în plasa Siliștra-nouă, locuitorii au reusitu a și scôte din Ostrôvele inundate cu vreă câteva dile înainte de pericululu inneculu. Nu s'a perdatulu nici o vîta. Din insula din față Cernavodei au trecutulu preste Borcea preste 80 ómeni cu 30,000 vite; 60 cai s'au adusu la Cernavoda.

Preste totu pe linia Dunării în acestu judetiu, s'a datu totu ajutorulu inundatiloru, procurandu-li-se adaposte și necesarele prin comunele unde au reusitu a scapa cu vitele loră.

Locuitorii din comunele Piu'a-pietrii și Giurgeni din judetiulu Jalomiti'a, care cadu camu în față a urcei Hirsiova, erau și sunt încă în celu mai mare

* Noi locuitorii acestei țeri muntose cunoșcemu numai că din fabule viața locuitoriloru din insulele fertili ale Dunării românești și din pregiurulu asia numiteloră Balti ale acelui riu europénu; nu ne potemu face idea de avutiile aceloră regiuni, precum nici de pericolele la care sunt espuse acelea în anumite timpuri. Unu studiu din cele mai folositorie ar produce o cercetare mai îndelungă a numiteloră regiuni. Se nu uite nici-unu romanu adeverulu istoricu, că nationalitatea noastră s'a conservatu dela 274 înainte în mai bine de 1600 ani mai virtosu între muntii Daciei de una, pe insulele și între Baltile Dunării de alta parte. Eca și acilea unu micu specimenu din cele multe.

